

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin
Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

LVM ehdottaa tarkennuksena kestävyys-sanon lisäämistä 2 §:n 1 momentin 3 kohtaan seuraavasti: liikennejärjestelmän toimivuus ja KESTÄVYYS, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot sekä maanteiden pito. Tällöin tehtävät olisivat linjassa liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) kanssa.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Hallituksen esityksessä on viitattu Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten virastokokonaisuuden arviointi -raporttiin (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:1), jonka yhtenä suositukseksi oli ohjauskeinojen sovittaminen nykyistä yhtenäisemmäksi kokonaisuudeksi. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa elinvoimakeskusten toimivien ja yhtenäisten ohjauskeinojen määrittämistä. Liikenteen toimialan kannalta elinvoimakeskuksissa tulisi olla kykyä ottaa aktiivisesti käyttöön yhteisiä valtakunnallisesti sovittuja digitalisaatioon ja tiedon hyödyntämiseen tukeutuvia toimintamalleja toiminnan järjestämisen tehostamiseksi sekä liikenneturvallisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

LVM tarkentaa ELY-keskusten toiminnan tuloihin (s. 56) liittyen, että liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) voimaantumisen myötä liikennelupien (henkilö- ja tavaraliikenneluvat ja taksiliikenneluvat) myöntäminen siirtyi Liikenteen turvallisuusvirastoon (nykyisin Liikenne- ja viestintävirasto) ja joukkoliikennelupa muuttui henkilöliikenneluvaksi. Tieliikenteen luvista säädetään liikenteen palveluista annetun lain 2 luvussa. Lain 5-6 pykälän mukaan henkilö- ja tavaraliikenneluvat sekä taksiliikenneluvat myöntää Liikenne- ja viestintävirasto.

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

LVM kiinnittää huomiota, että joukkoliikennetehtävien siirrossa Liikenne- ja viestintävirastoon on varmistettava vaadittava henkilöresurssi ja osaaminen, joko henkilöstön siirtona tai määrärahoina. Tämä koskee myös Kehassa tällä hetkellä hoidettavia maksatus- ja tietojärjestelmätehtäviä.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

Liikennetehtäviä on hoidettu yhdeksässä ELY-keskuksessa. Yhdeksän alueen jako on liikenneasioissa todettu toimivaksi sekä ELY-aikana että ennen ELY-keskusten perustamista. Nykyisten liikennetehtävien jakaminen 10 elinvoimakeskukseen vaatisi lisää henkilöresursseja ja tienpidon rahojen jakamista entistä pienempiin kokonaisuuksiin. Kompromissina asetusluonnoksessa on ehdotettu, että Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus sekä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan elinvoimakeskus järjestävät liikennetehtävät yhdessä siten, että Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa osan sekä Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan elinvoimakeskus osan koko alueen liikennetehtävistä. LVM on valmistelun aikana korostanut, että tehtävien jako ei ole tehokkuuden ja henkilöstön kannalta järkevää. Tästä aiheutuu väistämättä myös lisäkustannuksia.

Hallituksen esityksen nykytila-arvioinnissa on todettu virastokokonaisuutta koskevan ulkoisen arvioinnin (TEM 2024:1) perusteella, että ELY-keskusten rakennetta tulisi yksinkertaistaa ja erillisten virastojen määrää vähentää. Kuten LVM on valmistelun aikana todennut ehdotetussa ratkaisussa liikennetehtävien osalta ei toteudu kumpikaan tavoite. Alun perin LVM on esittänyt, että tienpidon tehtävät keskitettäisiin Väylävirastoon. Tällä olisi saavutettu uudistukselle asetetut toiminnan tehokkuuden vaatimukset.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

Hallituksen esityksen nykytilan arvioinnissa on kuvattu hyvin ELY-keskusten johtamisjärjestelmän ja rakenteen kehittämistarpeita. Nykytilan arvioinnissa on todettu, että johtamisjärjestelmän painottuminen vastuualueille selkeyttää vastuualueiden työnjakoa, mutta vähentää johtamisen liikkumavaraa vastuualueiden välisissä tehtävissä. Ohjausjärjestelmää ja johtamisjärjestelmää kehittämällä ELY-keskukset voisivat saavuttaa paremmin vaikuttavuustavoitteensa.

Asetusluonnoksen osastorakenteessa lähtökohtana on pitkälti nykyisenkaltainen toimialakohtainen johtamisjärjestelmä. LVM on valmistelun yhteydessä pitänyt esillä, että tämä voi johtaa siihen, että nykytilan arvioinnissa havaitut epäkohdat jatkuvat. Sen sijaan lakiehdotuksen 3 §:n säännöksissä osastorakenteelle asetettavista vaatimuksista on hyvin otettu huomioon arvioinnin havainnot ja tarvittavat muutokset nykyrakenteeseen.

Elinvoimakeskusten keskeinen tehtävä on edistää elinvoimaa. Hallituksen esityksen mukaan elinvoimakeskusten toiminnan on tarkoitus tukea alueiden omiin vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuvaa alueiden kehittämistä. Olennaista tällöin on, että alueella on mahdollisuudet ottaa käyttöön alueen kannalta parhaat toimintatavat ja ratkaisut. Asetusluonnoksen pitkälti nykyisenkaltainen tiukasti määrätty hallinnonalakohtainen osastorakenne jopa hämärtää koko hankkeen tarkoitusta, mitä LVM on valmistelun yhteydessä pyrkinyt tuomaan esille.

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälistä

Tässä vaiheessa tehtävien keskittäminen entiseen tapaan on välttämätöntä. Keskittämiset on tehty resurssien riittävyyden ja tehtävien tehokkaan hoitamisen varmistamiseksi. Tulevaisuudessa kun elinvoimakeskukset ovat vakiinnuttaneet toimintansa, on osana kehittämistä arvioitava myös mahdollisuuksia purkaa keskittämiä. Valmistelun aikana LVM on korostanut, että tämä edellyttää, että elinvoimakeskukset voivat luoda uusia toimintamalleja ja saada sitä kautta vastaavia synergiaetuja, joita keskittämiset nyt tuovat. Riskinä on, että ehdotettu tiukasti säännelty osastorakenne ei mahdollista tällaista kehitystä.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetyssä (suositus enintään 4500 merkkiä)

Uudistuksen tavoitteet ovat kannatettavia. Valmistelun yhteydessä LVM on kuitenkin kiinnittänyt huomiota siihen, että asetusluonnoksessa ehdotettu elinvoimakusten määrä ja sisäinen rakenne ei optimaalisella tavalla edistä tavoitteiden saavuttamista.

LVM toteaa lisäksi, että luonnoksessa ehdotettu ELY-keskusten julkisen liikenteen tehtävien siirto Liikenne- ja viestintävirastoon edistää valtion julkisen liikenteen hankintojen kehittämistä kokonaisuutena. Ehdotettu muutos tukee LVM:n hallinnonalan osalta pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitetta julkisesti järjestettyjen henkilöliikennepalvelujen kehittämisestä yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa.

Kurki-Suutarinen Matleena
Liikenne- ja viestintäministeriö